

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tasausverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tasausverolain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuodella eli vuoden 1986 loppuun. Tasausverottomuutta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että tasausverottomuus voidaan myöntää myös tavaroille, joita käytetään yritysten harjoittamassa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Esitys sisältää myös lakiteknisii parannuksia.

Esitys liittyy vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1986 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Maahan tuoduista tavaroista on kannettu tasausveroa vuodesta 1971 alkaen. Tasausveron kantamisen tarkoituksena on asettaa ulkomaiset tavarat verotuksellisesti samaan asemaan kotimaisten tavaroiden kanssa. Tasausveron määrät vaihtelevat 1,4 prosentista 7,8 prosenttiin, ja ne vastaavat kotimaisten tavaroiden hintoihin sisältyväksi arvioidun piilevän veron määrää. Tasausveromäärät tarkistettiin vuoden 1985 alusta.

Tasausveroa kannetaan maahan tuoduista teollisuustuotteista sekä sähköstä. Tasausverolain (922/71) soveltamisalan ulkopuolelle jäävät muun muassa maatalouden perustuotteet sekä vain vähäisessä määrin teollisesti valmistetut tai teollisesti valmistamattomat tuotteet, polttoaineet, pääasiassa kauppamerenkulussa käytettävät alukset sekä eräät muut tavarat. Vientitavaroiden valmistukseen tuodut tavarat ovat tasausverosta vapaita, jos verottomuudesta ei aiheudu haittaa kotimaiselle teollisuudelle. Vuoden 1977 maaliskuusta lähtien ovat tasausverottomia olleet myös eräät kehitysmaista peräisin olevien tuotteiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista annetun lain

(973/71) soveltamisalaan kuuluvat, lähinnä trooppista alkuperää olevat tuotteet.

Laissa säädetyn valtuuden nojalla ovat tullihallitus ja taloudellisesti merkittävän tai periaatteellisesti tärkeän asian kysymyksessä ollessa valtiovarainministeriö voineet myöntää tasausverottomuuden teollisessa tuotantotoiminnassa käytettävälle tavaralle, jos vastaavaa tavaraa ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Vuonna 1984 tasausveroa kannettiin 854 miljoonaa markkaa. Noin kolme viidesosaa tuonnin arvosta oli joko suoraan lain tai tullihallituksen ja valtiovarainministeriön päätösten perusteella verotonta.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Tasausverolain voimassaoloajan jatkaminen

Koska tasausveron perustana olevaa piilevää veroa sisältyy edelleen kotimaassa valmistettuihin tuotteisiin, ehdotetaan tasausveroa kannettavaksi myös vuonna 1986. Tämän mukaisesti olisi tasausverolain 10 §:ää muutettava siten, että lakia

sovelletaan myös vuoden 1986 aikana tullivalvon-
nasta luovutettuihin tavaroihin. Tasausveromää-
riä ei ehdoteta muutettaviksi.

2.2. Tasausverottomuuden laajentaminen

Tasausverolain 6 §:n 1 momentin nojalla tullihallitus ja valtiovarainministeriö voivat hakemuksesta myöntää tasausverottomuuden sellaiselle tavaralle, jota vastaavaa tavaraa ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa ja jota käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa. Jos tavara käytetään yrityksen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, säännöstä ei voida soveltaa. Koska tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen on yritysten kilpailukyvyyn kannalta tärkeätä, ehdotetaan tässä toiminnassa käytettävät tavarat vapautettaviksi tasausverosta.

Samoin kuin eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetussa laissa (848/80), tutkimus- ja kehittämistoiminnan käsite vastaa tässä laissa sitä, mitä laissa tutkimusvähennyksestä valtionverotuksessa (1023/83) on säädetty tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.

Tasausverottomuus myönnettäisiin vain teolliseen tuotantotoimintaan välittömästi liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käytettävillä tavaroille. Esimerkki tapauksesta, jossa tutkimus- ja kehittämistoiminnalla on välitön yhteys teolliseen tuotantotoimintaan, ovat yritysten tutkimus- ja kehittämislaboratoriot. Tarkoitus on vapauttaa tasausverosta tavarat, joita käytetään tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sellaisen uuden tiedon saavuttamiseksi, jota aiotaan hyödyntää teollisessa tuotantotoiminnassa. Sen sijaan muun muassa koulutustoiminnassa, tieteellisen informaation välittämisessä, markkinatutkimusten tekemisessä ja muussa yleisempiä päämääriä palvelevassa tiedonkeruussa, kuten tilastoinnissa ja soveltuvuus- ja kannattavuustutkimuksissa käytettävät tavarat jäisivät veronalaisiksi. Näissä tapauksissa tavaraa ei käytettäisi teolliseen tuotantotoimintaan välittömästi liittyvässä ja siten teollisiin sovellutuksiin tähtäävässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

Myös eräissä tutkimuslaitoksissa harjoitetaan tutkimusta yritysten hyväksi. Tällainen tutkimus ei kuitenkaan välittömästi palvele teollista tuotantotoimintaa, joten tasausverottomuutta ei näissä tapauksissa myönnettäisi. Yliopistot ja korkeakoulut taas voivat hankkia tutkimustoimintansa käyttämänsä tavarat tasausverottomasti

kasvatus-, tiede- ja kulttuuriaineiston maahan-
tuontia koskevan sopimuksen (SopS 9/56) eli
niin sanotun Unesco-sopimuksen perusteella.

Säännöksen soveltamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko kysymyksessä perustutkimus vai soveltava tutkimus, joskin yrityksissä harjoitettava tutkimus on yleensä viimeksimainittua laatua. Kehittämistoiminta lienee useimmissa tapauksissa samaistettavissa tuotekehittelyyn.

Koska lakiin sisällytettäväksi ehdotetun verovapauden myötä saattaa verovapauden piiriin tulla sellaisiakin tavaroita, joita käytetään tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohella myös muussa toiminnassa, kuten yrityksen hallintotoimintaan kuuluvissa konttorirutiineissa, ehdotetaan lakiin otettavaksi maininta siitä, että tavaraa on pääasiallisesti käytettävä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, jotta verovapaus voidaan myöntää. Tämä kriteeri on samalla syytä ulottaa koskemaan myös tapausta, jossa tasausverottomuus myönnetään sillä perusteella, että tavaraa käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa. Muutoin olisivat edellytykset pääasiallisen käytön suhteen erilaiset yhtäältä varsinaisessa teollisessa tuotantotoiminnassa ja toisaalta siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Oikeuskäytännössä on yleensä seurattu pääasiallisen käytön periaatetta, joten tilanne ei uuden lain myötä juuri muuttuisi.

Yhdenmukaisesti liikevaihtoverotuksen kanssa tasausverottomuus tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käyttämisen perusteella myönnettäisiin vuoden 1986 alusta eli se koskisi tavaroita, jotka 1 päivänä tammikuuta 1986 tai sen jälkeen luovutetaan tullivalvonnasta.

Tasausverolain 6 §:n sanamuotoa esitetään parannettavaksi siten, että laissa selvästi todetaan valtiovarainministeriön oikeus antaa luettelo tavaroista, joille verottomuus voidaan myöntää ilman erillistä hakemusta.

2.3. Tasausverolain 5 §:n muuttaminen

Kehitysmaista peräisin oleville tavaroille voidaan myöntää tull- ja tuontimaksuettuus kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tull- ja tuontimaksuettuuksista annetun lain nojalla. Etuuden piiriin kuuluvat tavarat on lueteltu asetuksessa (974/71). Asetuksen 2 §:ssä on mainittu tullitariffin 1—24 ryhmään kuuluvat lähinnä trooppiset tuotteet ja asetuksen 3 §:ssä muut etuuden piiriin kuuluvat tuotteet. Tasausverolakia muutettiin vuoden 1977 alusta siten, että tasausverot-

tomien tavaroiden piiriin sisällytettiin edellä mainitun asetuksen 2 §:ssä luetellut tuotteet. Vastava tavaraluettelo sisällytettiin tasausverolain 5 §:ään. Nykyinen tilanne on johtanut siihen, että kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista annetun asetuksen muuttaminen on edellyttänyt myös tasausverolaissa olevan tavaraluettelon muuttamista. Koska saman luettelon sisällyttäminen kahteen säännöksen ei ole tarkoituksenmukaista, ehdotetaan luettelo poistettavaksi tasausverolain 5 §:n 1 momentin 3 kohdasta. Pykälän toinen momentti tulisi samalla kumota tarpeettomana. Silloin mainittu 3 kohta sisältäisi vain viittauksen edellä mainitun kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista annetun asetuksen 2 §:ään. Asetuksen tavaraluetteloon tehtävät muutokset tulisivat siten otetuiksi huomioon ilman, että ne edellyttäisivät tasausverolain muuttamista.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Tasausveron tuotto vuonna 1986 on arvioitu noin 910 miljoonaksi markaksi.

Verovapauden laajentaminen vähentäisi tasausveron vuosituottoa noin 5 miljoonaa markkaa. Koska liikevaihtoveroa kannetaan tuontihinnan ja tasausveron yhteismäärän perusteella, lii-

kevaihtoveron tuotto vähenisi noin miljoona markkaa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on tarkoitus antaa hallituksen esitys eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta. Se liittyy tähän esitykseen siltä osin kuin on kysymys tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käytettävien tavaroiden verottomuudesta.

5. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki olisi saatettava voimaan 1 päivästä tammikuuta 1986 alkaen.

6. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus olisi käsiteltävä siinä järjestyksessä, jota on noudatettava säädettäessä kannettavaksi veroa yhdeltä vuodelta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tasausverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 23 päivänä joulukuuta 1971 annetun tasausverolain 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (980/83), sekä

muutetaan 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 6 §:n 1 momentti ja 10 §,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentti mainitussa 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa sekä 6 §:n 1 momentti ja 10 § 21 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (894/84), näin kuuluviksi:

5 §

Tasausverottomia ovat:

3) tavarat, jotka ovat tullittomia ja tuontimaksuttomia kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuksista annetun asetuksen 2 §:n nojalla.

6 §

Tullihallitus voi maahantuojan kahden vuoden kuluessa tullauspäivästä tekemästä hakemuksesta myöntää tasausverottomuuden pääasiallisesti teollisessa tuotantotoiminnassa tai siihen välittömästi liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käytettävälle tavaralle, milloin vastaavaa tavaraa ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Valtiovarainministeriö ratkaisee kuitenkin taloudellisesti merkittävän tai periaatteellisesti tärkeän asian ja voi vahvistaa luettelon tavaroista, joille tasausverottomuus myönnetään edellä mainituin ehdoin hakemuksetta.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972. Sitä sovelletaan tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1987, luovutetaan tullivalvonnasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Ahti Pekkala*

Laki

tasausverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 23 päivänä joulukuuta 1971 annetun tasausverolain 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (980/83), sekä
muutetaan 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 6 §:n 1 momentti ja 10 §,
 sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentti mainitussa 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa sekä 6 §:n 1 momentti ja 10 § 21 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (894/84), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Tasausverottomia ovat:

3) *tullitariffin jäljempänä mainittuihin ryhmiin ja nimikkeisiin* kuuluvat tavarat, jotka *maahan tuotaessa* ovat kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuksista annetun lain (973/71) nojalla *tullittomia ja tuontimaksuttomia*:

11.04:stä *Jaubot 8. ryhmän nimikkeisiin* kuuluvista *hedelmistä*

15.06:sta *Sorkkaöljy teknisiin tarkoituksiin*

16.04

16.05

17.02:sta *Taatelisiirappi*

18.01:stä *Kaakaopavut, muut kuin raa'at*

18.03

18.04

18.05

19.07:stä *Ehtoollisleipä, tyhjät kapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet*

20.01:stä *Mango-chutney, parsa, oliivit ja kapris, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, myös jos niissä on sokeria, suolaa, mausteita tai sinappia*

20.02:sta *Parsa, oliivit, tomaattisurve ja -sose, hermeettisesti suljetuissa astioissa, tomatin kuivapaino vähintään 25 %, valmistetut tai säilötyt muuten kuin etikan tai etikkahapon avulla*

20.04:stä *Trooppiset hedelmät ja niiden osat, säilötyt sokerin avulla (valellut, kandeeratut tai lasitetut)*

20.06:sta *Trooppiset hedelmät ja valmistetut tai säilötyt sekahedelmät sekä parapähkinät ja cashewpähkinät*

3) tavarat, jotka ovat *tullittomia ja tuontimaksuttomia* kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuksista annetun *asetuksen* 2 §:n nojalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

- 20.07:stä Trooppisten hedelmien mehu
 21.02:sta Kahviuutteet; paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteet, esanssit ja tiivisteet
 21.03
 21.04
 21.05:stä Keitot ja liemet, nestemäiset, jähmeät tai jauheena; homogenisoidut ravintovalmisteseokset, lukuun ottamatta lihaa tai syötäviä eläimen osia sisältäviä
 21.06:sta Kuollut eli inaktiivinen hiiva; valmistetut leivinjauheet
 22.01
 22.02
 22.10
 23.05
 24.01

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainituissa nimikkeissä 20.04, 20.06 ja 20.07 tarkoitetaan trooppisilla hedelmillä seuraavia: ananas, angeli-ka, avocado, banaani, cashew-omena, granaatti-omena, quava, inkivääri, jakkipuun hedelmä, Jamaikan omena (kirimoija), kakiluumu, kiwi-hedelmä, kärsimyshedelmä (passion fruit eli marakuya), lychee, mango, mangostan, papaya, persimoni, tamarindi ja viikuna. Tasausverottomuus ei koske edellä mainittujen ja muiden hedelmien sekoituksia.

6 §

Tullihallitus voi, maahantuojan viimeistään kahden vuoden kuluessa tullauspäivästä tekemästä hakemuksesta, myöntää tasausverottomuuden teollisessa tuotantotoiminnassa käytettävälle tavaramalle, milloin vastaavaa tavaraa ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. Valtiovarainministeriö ratkaisee kuitenkin taloudellisesti merkittävän tai periaatteellisesti tärkeän asian sekä vahvistaa luettelon tavaroista, joille tasausverottomuus myönnetään edellä mainituin ehdoin hakemuksetta.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972. Sitä sovelletaan tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1986, luovutetaan tullivalvonnasta.

6 §

Tullihallitus voi maahantuojan kahden vuoden kuluessa tullauspäivästä tekemästä hakemuksesta myöntää tasausverottomuuden pääasiallisesti teollisessa tuotantotoiminnassa tai siihen välittömästi liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käytettävälle tavaramalle, milloin vastaavaa tavaraa ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. Valtiovarainministeriö ratkaisee kuitenkin taloudellisesti merkittävän tai periaatteellisesti tärkeän asian ja voi vahvistaa luettelon tavaroista, joille tasausverottomuus myönnetään edellä mainituin ehdoin hakemuksetta.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972. Sitä sovelletaan tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1987, luovutetaan tullivalvonnasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.